

NOI DATE PRIVIND ACTIVITATEA UNOR PICTORI ROMÂNI ÎN SĂLAJ ÎN SECOLUL AL XVIII-LEA

Referitor la arhitectura de lemn a Sălajului există în prezent o relativ bogată bibliografie¹, interesul fiind îndreptat în primul rînd spre valoarea documentar-istorică și arhitecturală, și mai puțin spre cercetarea decorului pictural al acestor valoroase monumente².

Bogatul patrimoniu artistic al Sălajului nu a fost cercetat îndeajuns sau nu i s-a acordat încă importanța cuvenită, dintre arte, pictura fiind cea mai puțin studiată, deși prezența ansamblurilor murale și a icoanelor este frapantă prin volum și calitate, existența operelor de artă indicînd, nu o dată, un anumit nivel al dezvoltării culturale.

Cercetarea cu atenție a patrimoniului artistic din județul Sălaj se impune ca un deziderat major, cu atît mai mult cu cît în această regiune întîlnim remarcabile prezențe artistice, care se înscriu în evoluția culturală românească din cel de-al XVIII-lea veac.

Am remarcat și cu un alt prilej legăturile continue și numeroase pe care acest ținut cu străveche istorie le întreține cu românii de pretutînd.

¹ Bibliografia privind arhitectura de lemn din Sălaj este de dată relativ recentă, cercetările sistematice fiind inițiate în ultimele două decenii. Amintim lucrările cele mai importante, care se ocupă de monumente sălăjene, în ordinea apariției: At. Popa, *Biserica de lemn din Brîglez (jud. Sălaj)*, în *ACMIT*, 1929, p. 353—365; At. Popa, *Biserica de lemn din Gîlgău*, în *ACMIT*, 1930—1931, p. 186—203; At. Popa, *Biserica de lemn din Căpîlna*, în *ACMIT*, 1930—1931, p. 228—238; Ioana Cristache-Panait, *Bisericile de lemn de pe Valea Almașului*, în *Monumente istorice. Studii și lucrări de restaurare*, 1969, p. 131—146; I. Cristache-Panait, I. Scheletti, *Bisericile de lemn din Sălaj*, în *BMI*, 40, 1971, nr. 1, p. 31—40; I. Toșa, *Probleme de evoluție planimetrică a bisericilor de lemn din Transilvania*, în *AMET*, 1971—1973, p. 227—253; L. Ghergariu, *Mesterii construcțiilor monumentale de lemn din Sălaj*, în *AMET*, 1971—1973, p. 255—272; G. Ioan, *Monumente de arhitectură populară din nord-vestul României*, I—II. Oradea, 1972, 1974; V. Drăguț, *Dicționar enciclopedic de artă medievală românească*, București, 1976; *Monumente istorice bisericesti din Eparhia Oradiei. Județele Bihor, Sălaj și Satu Mare*, *Bisericile de lemn*, Oradea, 1978; I. Aug. Goia, *Zona etnografică Meseș*, București, 1982; I. Ciocian, C. Zebacinski, *Biserica de lemn din Domnîn*, în *ActaMP*, 7, 1983, p. 743—749; C. Zebacinski, I. Ciocian, *Altare semicirculare la biserici de lemn sălăjene*, în *ActaMP*, 8, 1984, p. 775—792.

² Volumul de importanță majoră pentru cunoașterea monumentelor arhitecturii de lemn din această parte a țării, redactat de un colectiv, avînd ca titlu *Monumente istorice bisericesti din Eparhia Oradiei* are o parte în care sînt cuprinse majoritatea bisericilor de lemn din Sălaj textul aparținînd cercetătoarei Ioana Cristache-Panait. Pictura ce decorează monumentele sălăjene este tratată doar tangențial, fără a fi analizată, dovadă numeroasele lacune datorate probabil grabei cu care a fost făcută cercetarea. De altfel, nu trebuie să citești lucrarea ca să-ți dai seama că pictura nu a stat în atenția autoarei. Sînt descrise 75 de monumente sălăjene, ilustrația prezentînd 140 de imagini privind arhitectura acestora, 8 imagini cu detalii din pictura murală și 6 înfățișînd icoane. Or, imaginile sînt absolut necesare pentru ca cercetarea să poată fi aprofundată, pentru a da posibilitatea folosirii analogiei în datarea și atribuirea unor ansambluri murale sau a picturii de icoane.

deni³. Pictori localnici sau itineranți, veniți uneori de la distanțe considerabile, străbat adesea Sălajul, lăsînd în urmă ctitorii împodobite de penelul lor.

Dintre pictorii itineranți din prima jumătate a secolului al XVIII-lea, a căror prezență nu a fost semnalată pînă acum în părțile sălăjene se numără și doi iconari, Andrei și Zaharia, activi pe cursul superior al Someșului Mare, în Cîmpia Transilvaniei sau în Munții Apuseni.

În biserica de lemn Sfinții Arhangheli din Borza (com. Creaca, jud. Sălaj), localitate din valea Agrijului, s-a păstrat o frumoasă icoană împărătească înfățișînd pe *Maria cu pruncul*⁴, pictură ce atestă prin anul 1720, înscris pe spatele panoului, existența unui edificiu de cult românesc, anterior anului 1758, cînd a fost ridicat actualul monument istoric⁵.

Remarcabila reprezentare a *Marii cu pruncul* este opera colaborării pictorilor Andrei și Zaharia, cunoscuți din lucrări ulterioare celei de la Borza. Pictura din biserica sălăjeană de pe valea Agrijului, datînd din 1720 este cea mai veche lucrare cunoscută a celor doi pictori, care timp de peste trei decenii au colaborat la realizarea unor icoane și ansambluri murale.

Pe spatele panoului apare următoarea inscripție⁶:

VLEAT OT R(O)J(DE)S(T)VO H(RISTO)VA 1720
ZUGRAV ANDRIȘ ZUGRAV ZAHARIE

Pictura de la Borza marchează prima fază a creației celor doi pictori, în această epocă de început fiind mai ușor de descifrat izvoarele iconografice și de compoziție, ori de tehnică, unele elemente fiind păstrate pe tot parcursul activității lor. Fondul incizat cu motive vegetale, ori chenarul decorat cu flori stilizate, presupun legături cu mediul artistic al Maramureșului, sau cunoașterea unor picturi mai vechi, pe care cei doi artiști au avut prilejul să le vadă în vechi ctitorii românești din părțile nordice ale Transilvaniei. Figurile compoziției sînt tratate grafic, cu tușe accentuate pentru contur, veșmintele fiind subliniate de un tiv decorativ. Utilizarea unei cromatice calde, în care predomină ocurile și roșurile, este caracteristică picturii realizate de zugravii Andrei și Zaharia.

În 1728 pe Andrei Zugravul îl găsim pe valea Arieșului, pictînd la biserica Sfinții Arhangheli, din Poșaga de Jos (jud. Alba) două icoane, reprezentînd pe *Maria cu pruncul* și *Arhanghelul Mihail*⁷.

Numeroase icoane ale celor doi pictori se află răspîndite la diferite ctitorii românești din Cîmpia Transilvaniei și pe valea Someșului, marea lor majoritate

³ M. Porumb, *Pictorii sălăjeni din secolul al XVIII-lea*, în *ActaMP*, 8, 1984; p. 793—800.

⁴ În prezent icoana *Maica Domnului cu pruncul* de la biserica de lemn din Borza se conservă în Colecția Protopopiatului Ortodox din Zalău.

⁵ Pe latura de sud a edificiului, pe ancadramentul intrării se află inscripția care indică anul ridicării bisericii de lemn din Borza și numele constructorului: „*Iată din mila lui Dumnezeu această biserică au început a o zidi în anul 1758 în biruința Crăiesii Marii Terezii, fiind meșter Breaz Ianoș de la Gilău, Pis(al) popa Ion*”. Cf. I. Cristache Panait, I. Scheletti, *Bisericile de lemn din Sălaj*, în *BMI*, 40, 1971, nr. 1, p. 34.

⁶ Textul este scris cu litere mari (cca 3 cm.) de culoare neagră. Vezi fig. 1. Prima parte a inscripției scrisă în slavonă se traduce astfel: „*Văleat de la nașterea lui Hristos 1720*”.

⁷ Icoana *Maria cu pruncul* este datată în partea superioară în chirilice și cu cifre arabe în 1728, iar cea de a doua, *Arhanghelul Mihail*, este semnată *ANDREI ZUGRAVU* și are o inscripție de donare: „*Această sfință icoană au cum-părat Vesa Ioan pentru spăsenie...*”. Mulțumesc pentru aceste prețioase informații colegei arh. Mihaela Bodea de la Muzeul de Istorie al Transilvaniei din Cluj Napoca.

nefiind datate sau semnate⁹, dar care din punct de vedere stilistic aparțin cu siguranță acestei colaborări. Probabil din aceeași zonă provine icoana *Maria cu pruncul pe tron* din colecțiile Muzeului de artă populară din București, lucrare semnată în 1745 de Andrei Zugravu și Zaharia Zugravu⁹.

Biserica de lemn Sfinții Arhangheli din Dobrin a fost ridicată, după cum menționează inscripția de deasupra portalului din partea de nord, în „*Anul Domnului 1720 msta tunte 17 zile*”. De mici dimensiuni interiorul mai păstrează valoroase icoane, iar pe bolta naosului mai pot fi văzute unele scene din *Ciclul Patimilor*¹⁰.

Iconostasul este opera unui talentat pictor, al cărui nume rămâne necunoscut, care a restrâns reprezentările iconografice la cele esențiale, în funcție de spațiul redus de care dispunea. De tip arhaic, iconostasul are numai două uși, una împărătească și alta diaconească, iar în funcție de acestea numărul icoanelor împărătești a fost redus la trei: *Pantocratorul*, *Maria cu pruncul* și *Soborul arhanghelilor*. În partea superioară se află friza apostolilor prezentați în picioare, fiecare individualizat, conform erminiei. În mijlocul teoriei izoceale a apostolilor a fost introdus un panou, înfățișându-l pe *Isus mare arhiereu pe tron*, a cărei importanță este subliniată de dimensiunile sensibil mărite în comparație cu a celorlalte personaje. Pe acest panou, în partea de jos, se află o inscripție inedită, care relatează data la care s-a împodobit biserica cu pictură și numele celor care au contribuit la înfăptuirea acesteia: „*S-au zugrăvit S(fin)ta beseareică aceasta în zilele curatorilor acestora: nemes Lazar Toader, Cozma Grigorie, Cămpan Vasilie, Diganu Căpâlnaș Ilie, Cămpan Gheorghe, Rus Gheorghe, Plosca Gheorghe Plosca Vasile, Siuci Toader, Ardelean Onea, Curtean Toader, Tite Alexa, împreună cu tot satul au plătit ca să le fie pomană viilor și morților 1772, fătul bisericii Costan*”¹¹.

Merituoase sînt calitățile picturii, care continuă tradiția postbrîncovenească din prima jumătate a secolului al XVIII-lea, în special prin elementele decorative, respectiv chenarele florale ce tivesc partea superioară a frizei apostolilor. Desenul îngrijit al icoanelor, denotă ușurință în mînuirea penelului, artistul redînd uneori siluete și figuri remarcabile prin grație și eleganță.

Mai multe ansambluri murale și icoane din diferite biserici de lemn din Sălaj și din ținutul Codrului au fost atribuite pictorilor Tiple Popa și Ioan Zugravu¹², dar singurul monument cunoscut în prezent, al cărui decor mai păstrează semnătura celor doi artiști este frumoasa biserică de lemn Sfinții Arhangheli din Chieșd¹².

Pisania picturii de la acest monument istoric a fost publicată în mai multe rînduri, parțial sau integral, în forme diferite, în funcție de autori, numele picto-

⁹ Dintre lucrările cunoscute în prezent, ce aparțin pictorilor Andrei și Zaharia, amintim icoanele de la Cătina (jud. Cluj), datînd din 1741, Săcălaia (jud. Cluj), Sărata (jud. Bistrița Năsăud), Cetan (jud. Cluj), Bîrlea (jud. Cluj).

⁹ Semnăturile pictorilor se află la baza tronului, iar la picioarele Mariei apare anul 1745 scris cu chirilice. Pe spatele panoului o inscripție cu donatorul: „*Această icoană au (plătit) Simion cel mic pîntru ertarea (păcatelor) sale*”. Vezi *Inscripțiile medievale ale României, Orașul București*, I, București, 1965, p. 472—473. Icoana reprezentînd pe *Arhanghelul Mihail*, din același muzeu bucureștean, provine probabil din aceeași zonă, fiind datată în 1747, dar nu este semnată. Icoana este publicată de Corina Nicolescu, *Icoane vechi românești*, București, 1971, p. 46, fig. 71.

¹⁰ În legătură cu pictura murală de la Dobrin, Ioana Cristache Panait, în *Monumente istorice bisericesti din Eparhia Oradei*, Oradea, 1978, p. 310, notează: „*Ploile au șters, fără milă, de pe pereții interiori ai locașului podoaba decorativă pictate, plătită cu osteneală de săteni*”.

¹¹ Finalul inscripției are intercalat textul cu data astfel: „*...ea să le fie pomană / 1772, fătul bisericii Costan / viilor și morților*”.

¹² Activității celor doi pictori a fost atribuită pictura murală a bisericii de lemn din Zalnoc (jud. Sălaj), cf. *Monumente istorice bisericesti din Eparhia Oradei*, Oradea, 1978, p. 433. Din ținutul Codrului au fost considerate ca lucrări ale acestor pictori ansamblurile murale din Corund (jud. Satu Mare), Orțița (jud. Maramureș), Bicaz (jud. Maramureș); Cf. I. Iurașciuc, S. Șainelic, *Biserici de lemn din zona Codru*, în *StCom Satu Mare* 3, 1975, p. 165—203.

rilor și data realizării ansamblului mural fiind citite în mai multe variante¹³. Importanța pe care o prezintă inscripția ne-a făcut să acordăm o atenție deosebită lecturii textului. Pisanția scrisă cu litere chirilice, în limba română, este pictată deasupra ușii de acces în naos, pe un volumen desfășurat: „*Întru adunări binecuvîntat să fie domnul, că oriunde vor fi unul sau doi adunați întru numele meu de pre tot locul sint. Zugrăvitu-s-au această sfință Biserică în zilele înălțatului împăratului nostru Franțiscuș¹⁴ și stăpînirii sale domnului Bob Ioan; prin mîinile noastre cele de țărna a păcătoșilor robii lui D(um)nezeu Țiple Popa, Ioan Zugravul din cinstita oarmede (a) Dăbicii dăn numitul sat Elciu¹⁵. 1796*”.

O primă întrebare pe care ne-o punem după lectura textului inscripției este în legătură cu autorii picturii murale din biserica din Chieșd, respectiv Țiple Popa și Ioan Zugravul din Elciu. Localitatea din care provin cei doi pictori este un vechi sat românesc din Podișul Someșan, amintit documentar încă în secolul al XIV-lea¹⁶. Primul dintre pictori, Țiple Popa, are un nume de familie tipic maramureșean. Originea maramureșeană a numelui său este confirmată faptic de emigrarea unor membri ai familiei Țiplea din Maramureșul istoric în primele trei decenii ale secolului al XVII-lea în satul Elciu¹⁷.

Prezența unui grup de familii maramureșene stabilite în satul Elciu este atestată documentar în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, unele dintre acestea avînd drept de proprietate nobiliar. Sînt amintite la începutul secolului al XIX-lea următoarele familii de mici nobili români: Dascăl, Micu, Tira, Țiple, Vele, Moșu, Țop, Onaci, Tite, Perșa, Tripon¹⁸. Între numeroasele nume figurează și cel al familiei Perșa, din sînul căreia, la începutul secolului al XIX-lea se va remarca Iosif Perșe, „*maîster pictor și paroh al Elciului*”, probabil un discipol a lui Popa Țiple și a lui Ioan Zugravul¹⁹.

¹³ Numele pictorilor și data executării ansamblului mural au fost publicate astfel: I. Cristache-Panait, I. Scheletti, *op. cit.*, p. 34, 40, „*Țiple popa și Ion zugravul din urba Deda*”, 1792; G. Ioan, *Monumente de arhitectură populară din nord-vestul României*, I, Oradea, 1972, p. 18—19, „*Eu Țiple Popa Ioan Zugravul din cinstita urbe Deda*”, 1792; în vol. *Monumente istorice bisericesti din Eparhia Oradiei*, Oradea, 1978, p. 291, „*Țiple Pop Ioan Zugravul din cinstita... de Dăbicina numită... în 1796*”.

¹⁴ Francisc I, împărat roman, împărat al Austriei, rege al Ungariei între 1792—1835.

¹⁵ Elciu, sat, com. Recea Cristur, jud. Cluj.

¹⁶ Localitatea apare în documente pentru prima oară în anul 1378, iar în 1452 este menționat ca centrul unui voievodat, avînd în frunte pe voievodul Lațcu. Vezi J. Kádár, *Szolnok Doboka vármegye Monographiája*, VII, Décs, 1905, p. 131; Șt. Pascu, *Voievodatul Transilvaniei*, III, Cluj Napoca, 1986, p. 540.

¹⁷ Al. Filipașcu, *Istoria Maramureșului*, București 1940, p. 175.

¹⁸ J. Kádár, *op. cit.*, p. 134. Numele familiilor sînt transcrise în ortografie românească.

¹⁹ Iosif Perșe este cunoscut ca autor al mai multor ansambluri murale din Sălaj. În 1806 pictează biserica de lemn din Dragu, în 1831 biserica de lemn din Volevodeni, iar în 1842 cea din Brișlez. Pentru primele două monumente vezi Ioana Cristache Panait, *Bisericile de lemn de pe valea Almașului*, în *Monumente istorice. Studii și lucrări de restaurare*, București, 1969, p. 145; iar pentru ultimul vezi A. Popa, *Biserica de lemn din Brișlez* (jud. Sălaj), în *ACMIT*, 1929, p. 354—365. Presupunerea că Iosif Perșe este elev al celor doi pictori se bazează nu numai pe faptul că toți sînt locuitori ai satului Elciu, ci și pe evidenta utilizare a unor compoziții inspirate din opera lui Popa Țiple și Ioan Zugravul, sau a unor elemente decorative. Iosif Perșe preia chiar și formularea textelor de pisanie, ca de pildă la Volevodeni, unde începutul inscripției este foarte apropiat de modelul de la Chieșd: „*Întru adunări binecuvîntați pre Domnul, că unde va fi unul sau doi întru numele meu, eu prin mijlocul lor sint...*”.

În 1796 pictorii Țiple Popa și Ioan Zugravul zugrăvesc biserica de lemn din Chieșd²⁰; realizând una din lucrările lor cele mai importante, iar faptul că se află într-un ținut relativ îndepărtat, îi determină să consemneze comitatul și satul în care locuiesc: „*cinstita oarmede (a) Dăbicii, dăn numitul sat Elciu*“.

În prezent pictura murală de la Chieșd se păstrează în condiții relativ bune în pronaos, în schimb decorul naosului, în special cel de pe bolta semicilindrică este degradat, nu atât de interperierii, cât mai ales de numeroasele sgraffite, mai vechi sau mai noi, încât uneori scenele abia sînt vizibile. Întregul ansamblu mural din absidă, naos și pronaos, pare să fie unitar din punct de vedere stilistic, aparținînd deci pictorilor care se semnează în pronaos, Țiple Popa și Ioan Zugravul din Elciu.

În pronaos, meritorie este străduința cu care pictorii au încercat redarea unor aspecte din viața satului românesc, în special în ampla compoziție *Judecata de apoi* de pe peretele vestic, ce are un pregnant caracter moralizator, iar accentele de critică socială dau în vileag racilele acestui ev mediu întîrziat. Pe peretele sudic al pronaosului, pe care se află și intrarea, sînt pictate, ca un „*memento mori*“, trei personaje reprezentînd *Lenea*, *Ciuma*²¹, și *Moartea*, imagini întîlnite și la alte monumente din ținutul Codrului, regiune învecinată Chieșdului²².

Asociația sensului eshatologic al *Judecării de apoi* apare *Parabola celor zece fecioare*, reprezentată pe peretele nordic, în care personajele poartă costume de epocă, bogat împodobite, ce amintesc prin unele elemente de portul românesc din regiune. Ansamblul mural demonstrează cu vigoare calități incontestabile, avînd un program iconografic de tradiție postbizantină, ce înregistrează unele influențe apusene, reduse în special la elemente decorative și mai rar în construcția compozițională.

O icoană din aceeași biserică, *Maria cu pruncul*, realizată într-o manieră tradițională, este datată pe verso panoului printr-o inscripție așezată între ramuri de palmieri, iar în partea superioară este pictată o coroană. Textul în limba latină menționează și numele autorului: „*Fecit Zacharias Papp in O(lah) Nadas*“²³. *Die 15-a aprilis 1807*²⁴.

Inscripția de mai sus ne dezvăluie numele unui pictor a cărei activitate a rămas necunoscută pînă în prezent. Textul latin, scrisul caligrafiat îngrijit, încadrat de elemente decorative întîlnite în heraldică, ne sugerează prezența unei personalități artistice ce face parte din elita românească a satelor sălăjene, ce a beneficiat de un anumit grad de instrucție în școlile vremii.

Locuitor al satului Nadiș (jud. Sălaj), pictorul Zaharia Pop făcea parte dintr-o familie de mici nobili români. Numele său figurează în conscripția făcută în 1797 menționîndu-se că este diacon la biserica satului²⁵.

Datele editate ori inedite privind activitatea unor pictori din Sălajul veacului al XVIII-lea ne dezvăluie o ambianță cultural-artistică românească în plină evoluție, capabilă să asimileze în mod creator, realizînd opere autentice și pline de originalitate. Ne aflăm într-o epocă în care

²⁰ Pasajul din pisanie „*prin mîinile noastre cele de țărănă a păcătoșilor robii lui Dumnezeu*“, care prin pluralurile folosite sugerează prezența a doi pictori. Aceasta ne-a întărit convingerea că este vorba de doi pictori deși între numele lor nu există conjuncția și sau un alt semn despărțitor.

²¹ Imaginea *Ciumei*, călare pe un asin, este interpretată ca „o raritate iconografică pentru spațiul tindei, apare Sf. Ilie (păstrat parțial), ce se urcă la ceruri în carul său tras de cai înaripați“. Vezi *Monumente istorice bisericesti din Eparhia Oradiei*, Oradea, 1978, p. 294.

²² I. Iurașciuc, S. Șainelic, *op. cit.*, p. 179 și urm.

²³ Nadiș, sat aparținător orașului Cehu Silvaniei. Vechea denumire a localității Oláh Nádás (= Nadișu Român).

²⁴ Textul a mai fost publicat, însă defectuos: „*Fecut Zacharias . . . , Nadas, Die 15 aprilie 1807*“. Cf. *Monumente istorice bisericesti din Eparhia Oradiei*, Oradea, 1978, p. 294.

²⁵ M. Petri, *Szilágy vármegye monográfiája*, IV, Zilah, 1902, p. 138.

se produce o adevărată explozie artistică, în care „procesul de progresivă unificare culturală și artistică trebuie înțeles ca definitoriu pentru devenirea noastră istorică, aportul popular la dinamica acestui proces fiind hotărâtor”²⁶.

MARIUS PORUMB

**NOUVELLES DONNÉES CONCERNANT L'ACTIVITÉ DES PEINTRES
ROUMAINS DANS LA CONTRÉE DE SĂLAJ AU
XVIIIe SIÈCLE**

(Résumé)

Les recherches portées dernièrement sur les ensembles de peintures de quelques églises en bois de Sălaj ont révélé de nouveaux éléments concernant la vie et l'activité de certains peintres du XVIIIe siècle. L'activité déployée dans les premières décennies du XVIIIe siècle dans la contrée de Sălaj par les peintres d'icônes Andrei et Zaharia (connus par leurs ouvrages ultérieurs dans d'autres régions de Transylvanie) n'a pas été connue jusqu'à présent. L'étude apporte aussi des éclaircissements sur les peintres Țiple Popa, Ioan Zugravul (Le Peintre) et Zaharia Pop, actifs à la fin du XVIIIe siècle et au début du siècle suivant.

²⁶ V. Drăguț, *Cuvînt înainte*, la *Pictura murală maramureșească*, București, 1982.

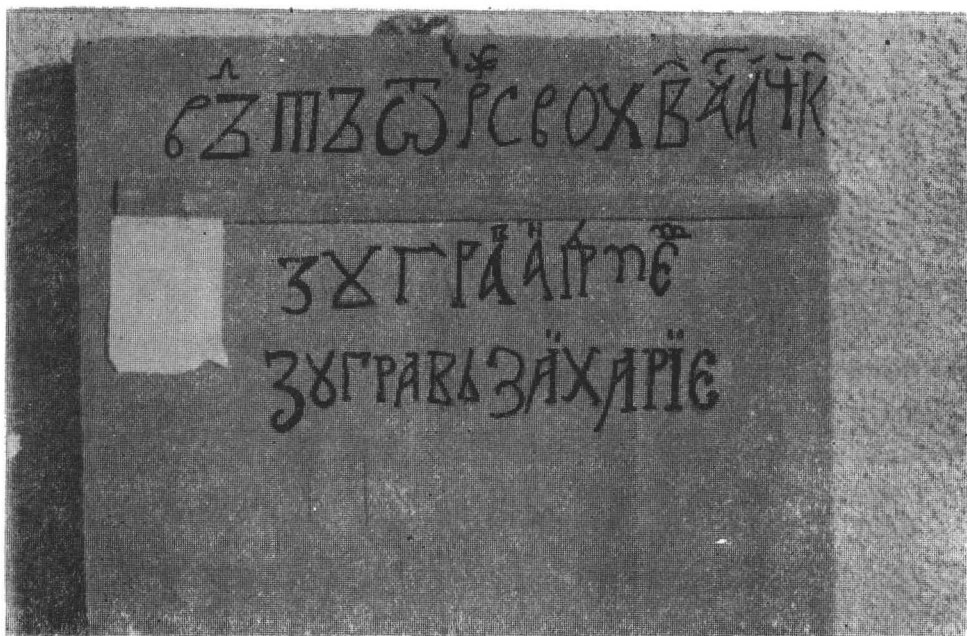

Fig. 1. Inscripție din anul 1720 cu numele zugravilor Andrieș și Zaharie pe o icoană de la Borza (jud. Sălaj).

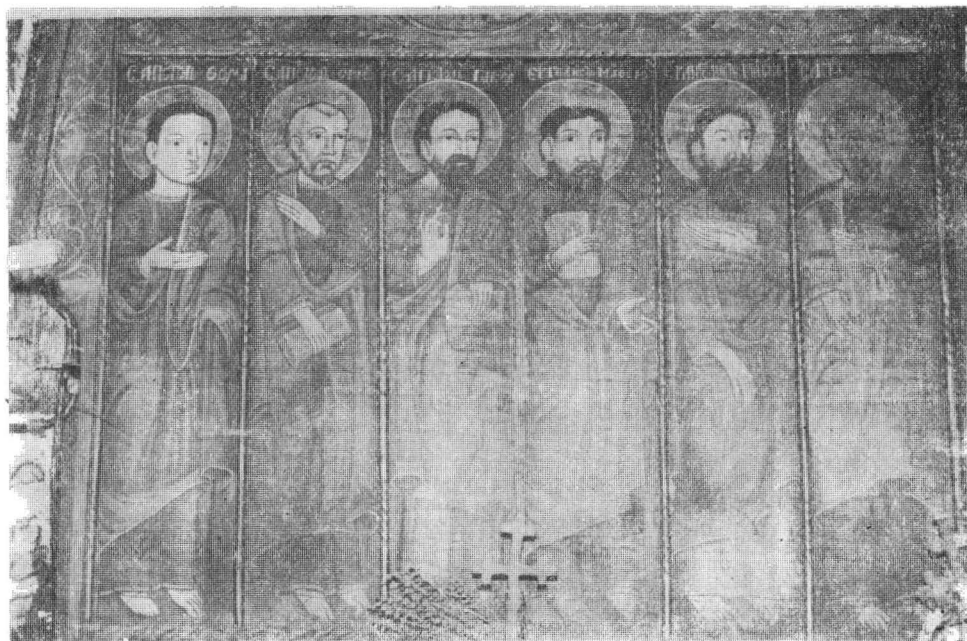

Fig. 2. Biserica de lemn din Dobrin (jud. Sălaj). Detaliu cu friza apostolilor, pictură din 1772.

Fig. 3. Biserica de lemn din Dobrin (jud. Sălaj). Detaliu pictură murală de pe bolta naosului.

Fig. 4. Biserica de lemn din Dobrin (jud. Sălaj). Maria cu pruncul, icoană împărătească din 1772.

Fig. 5. Chieșd (jud. Sălaj). Pictură murală din pronaos realizată în 1796 de Popa Țiple și Ioan Zugravul din Elciu.

Fig. 6. Chieșd (jud. Sălaj). Icoană pictată în 1807 de Zaharia Pop din Nadiș.

Fig. 7. Inscripție cu numele pictorului Zaharia Pop din Nadiș.